

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO

TOP 30 GLOBÁLNEHO VZDELÁVANIA

SVET SA MENÍ,
PRIPRAVUJME SA NAŇ

OBSAH

10 organizácií a ich 30 tipov pre globálne vzdelávanie

Pár slov úvodom	2
Človek v ohrození	4
Živica	8
Slovenská nadácia pre UNICEF	12
Academia Nova	14
Roots & Shoots	16
Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj, n.o.	18
Impact Games	20
Nadácia Milana Šimečku	22
eRko	24
Fairtrade Česko a Slovensko	26
Partneri	28

PÁR SLOV ÚVODOM

Milí priatelia,

svet sa mení rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Čoraz dôležitejšie je, aby človek vedel kriticky premýšľať a načúvať druhým. Potrebujeme vedieť analyzovať informácie, reflektovať kontext a individuálne aj kolektívne reagovať na nové výzvy a zmeny. Aktivity, ktoré vedú ku globálnej zodpovednosti a udržateľnej civilizácii, možno považovať za najdôležitejšiu oblasť vzdelávania 21. storočia. Globálne vzdelávanie nám pomáha zorientovať sa v prepojenom a meniacom sa svete. Prispieva k pochopeniu nášho vzťahu k ostatným ľuďom a miestam na Zemi. Smeruje nás k prijatiu zodpovednosti a nachádzaniu spôsobov, ako spolu žiť s ohľadom na potreby všetkých a pri zachovaní limitov planéty.

Na Slovensku sa globálnemu vzdelávaniu venujú viaceré neziskové organizácie s rôznym záberom. Ak sa chceme globálnemu vzdelávaniu venovať v škole, skautskom oddiele či v knižnici, môžeme osloviť tieto organizácie, alebo využiť vzdelávacie metodiky a lekcie z webovej stránky www.globalnevzdelavanie.sk. Organizácie venujúce sa globálnemu vzdelávaniu zastrešuje na Slovensku platforma AMBRELA. Tá v súčasnosti za najdôležitejšiu potrebu považuje vznik národnej stratégie pre globálne vzdelávanie.

V tomto materiáli prinášame jednoduchý a dostupný prehľad, čo všetko sa v rámci globálneho vzdelávania na Slovensku ponúka.

Vo Fairtrade Česko a Slovensko chceme podporiť vzdelávanie o globálnych súvislostiach. Oslovili sme v spolupráci s platformou AMBRELA preto odborníčky a odborníkov z 10 organizácií na Slovensku, ktoré sa globálnemu vzdelávaniu venujú. Spoločne sme vytvorili tento súhrnný výber, aby ste vy, učitelia škôl a vzdelávatelia, ktorí chcete rozvíjať globálne vzdelávanie, videli, do čoho všetkého sa môžete zapojiť, aké príležitosti môžete využiť, aké spolupráce môžete s jednotlivými organizáciami nadviazať a čo od nich môžete čerpať.

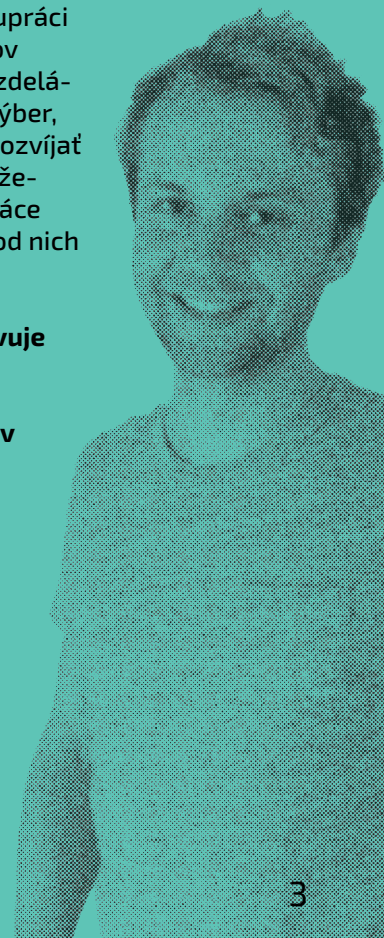
TOP globálneho vzdelávania na Slovensku predstavuje celkovo 30 možností zapojenia od 10 organizácií. Všetky tipy sú aktuálne pre školský rok 2021/2022 a postavené na osobných skúsenostiach odborníkov na globálne vzdelávanie.

Prajeme inšpiratívne čítanie!

Lukáš Bulko,
Fairtrade Česko a Slovensko

Kontakt

koordinátor osvetových aktivít na Slovensku,
lukas.bulko@fairtrade-slovensko.sk,
+421 902 727 117

ČLOVEK V OHROZENÍ

www.clovekvohrozeni.sk

O nás

Človek v ohrození je mimovládna nezisková organizácia. V roku 1999 ju založila skupina novinárov, ktorými ľudsky pohli drvivé dôsledky konfliktu na civilistov vo vtedajšom vojnou zmietanom Kosove. Ich spontánna humanitárna reakcia vyústila do potreby založiť organizáciu, ktorá adresne reaguje na vzniknuté krízové situácie vo svete. Naše aktivity sa odvtedy rozrástli. Okrem humanitárnej pomoci sa venujeme aj dlhodobým projektom rozvojovej spolupráce, podpory ľudských práv a globálneho vzdelávania.

Naše tipy

- 1** Metodické materiály k dokumentárnym filmom **Jeden svet na školách 2020/2022** – obsahujú 3 dokumentárne filmy a k nim sériu vzdelávacích aktivít a informačný materiál k téme filmov. Filmy a vzdelávacie aktivity sú vhodné pre deti 2. stupňa základných škôl a stredných škôl a rozvíjajú u nich kritické myslenie, spoluprácu, zodpovednosť, rešpekt či solidaritu.
- 2** Metodická príručka **Globálne vzdelávanie v predmete etická výchova** – ponúka 12 aktivít, ktoré sú vhodné nielen na hodiny etickej výchovy, ale aj na environmentálnu výchovu či triednické hodiny. Vzdelávacie aktivity rozvíjajú kreatívne a kritické myslenie, komunikačné a argumentačné zručnosti, empatiu, spravodlivosť, dôstojnosť, zodpovednosť a spoluprácu.
- 3** Metodická príručka **Globálne vzdelávanie v predmete slovenský jazyk a literatúra** – obsahuje 12 vzdelávacích aktivít, ktoré prepájajú vzdelávacie ciele slovenčiny a literatúry s globálnym vzdelávaním. Je určená učiteľom a učiteľkám 2. stupňa ZŠ a SŠ. U detí rozvíja kritické myslenie, komunikačné a kreatívne myslenie, spoluprácu, empatiu a zodpovednosť.

Lenka Putalová

metodička globálneho vzdelávania,
globalnevzdelavanie@clovekvohrozeni.sk,
+421 (0) 2 5542 2254

- 4 Metodická príručka **Globálne vzdelávanie v predmete matematika** – prináša 10 vzdelávacích aktivít pre žiakov a žiačky 2. stupňa ZŠ a SŠ. Prepája učivo matematiky s témami ako udržateľný rozvoj, chudoba, klimatická zmena či zdravie. Rozvíja spoluprácu, empatiu a hodnoty ako solidarita, zodpovednosť a spravodlivosť.
- 5 Metodická príručka **Globálne vzdelávanie v predmete geografia** – ponúka 11 vzdelávacích aktivít. Tie originálnym spôsobom deťom ukazujú, ako sú ich životy prepojené so životmi ľudí na druhej strane sveta. Počas skupinovej práce si rozvíjajú a cvičia spoluprácu a kritické myslenie, empatiu, zodpovednosť a solidaritu.
- 6 V príručke **Nástroje na meranie postojevých zmien v triede** nájdete 7 praktických nástrojov na meranie postojov a ich zmien v triede. Umožnia vám analyzovať aktuálne žiacke postoje a odmerať efektivitu vášho pedagogického úsilia s odstupom času. V triede môžete preskúmať, aké postoje majú deti a mládež k hodnotám ako spravodlivosť, rovnosť, tolerancia či zodpovednosť.

ŽIVICA

www.zivica.sk

O nás

Živica je mimovládna nezisková organizácia, ktorá inšpiruje k zmene. Chceme pomáhať tvoriť svet, v ktorom je každý človek inšpirovaný k hľadaniu vlastnej prirodzenosti. Veríme, že príroda vie ľudí mnohému naučiť. Veríme, že jeden hlboký zážitok mení človeka zásadnejšie ako štúdium mnohých kníh. Prinášame zážitkové vzdelávanie, ktoré žiakov aktivizuje a pripraví ich na výzvy 21. storočia.

Zuzana Labašová

koordinátorka programu Komenského inštitút
a lektorka globálneho vzdelávania,
labasova@zivica.sk,
+421905 954 878

Naše tipy

7

Metodická príručka **Komu patrí Zem** – takmer 50 metodík aktivít, 5 dokumentárnych filmov, 7 nahrávok ľudových rozprávok rozvíjajúcich hodnoty ako skromnosť, česťnosť, vytrvalosť či múdrosť. Je využiteľná pre deti od predškolského veku až po maturantov. Prináša témy zodpovednej spotreby, trvalej udržateľnosti, znečistenia životného prostredia. Rozvíja u žiakov kritické myslenie, schopnosť prepájať súvislosti a pracovať s vlastnými stereotypmi.

8

Interaktívny výučbový softvér **GRV v pohybe** – interaktívny nástroj vhodný na prezenčné aj dištančné vzdelávanie o tom, ako súvisí naša spotreba s environmentálnymi a ľudsko-právnymi problémami vo svete. V piatich kapitolách nabitých interaktívnymi aktivitami sa žiaci oboznámia s témami: svetový obchod a Fair Trade, ľudské práva, klimatické zmeny, zodpovedná spotreba a predsudky a stereotypy.

9

Zapojenie sa do programu **Zelená škola** – výchovno-vzdelávací program určený pre materské, základné, stredné a špeciálne školy, ktoré denne robia kroky na zníženie ekologickej stopy a svojím konaním inšpirujú rodičov aj samosprávy. Cieľom programu je podpora školských komunít, ktoré vďaka vzájomnej spolupráci menia svoje environmentálne správanie, čím prispievajú k zmierneniu vplyvu školy na klimatické zmeny.

10 Zapojenie sa do programu **Komenského inštitút** – naše školstvo potrebuje vynikajúce učiteľky a učiteľov – ľudí s víziou, ktorí pripravia deti na reálny život a zvládanie najrôznejších výziev v 21. storočí. V Komenského inštitúte poskytujeme kvalitné vzdelávanie, šité na mieru súčasným potrebám na školách. Máte tak možnosť bezplatne získať vedomosti a zručnosti na realizáciu praktickej školskej reformy vo svojej komunite.

11 Séria kníh z dielne CEEV Živica: **Globálne vzdelávanie: kontext a kritika, Environmentálna výchova v súvislostiach, Hlasy väčšinového sveta, Medzi nami** – séria kníh o globálnom vzdelávaní, environmentálnej výchove, mozaika rozhovorov z rôznych kontinentov o spravodlivosti a pomoci a séria rozhovorov o extrémizme a nenávisti.

12 Zapojenie sa do vysokoškolského programu **Sokratov inštitút** – vzdelávajú sa u nás právnici, medičky, umelci aj ekonómky. Našou víziou je, aby vzdelaní, rozhladení a nadšení ľudia dokázali meniť svoje obce a mestá. Na workshopoch prinášame témy ako: vízia a sebarozvoj, občianska angažovanosť, alternatívne ekonomické systémy, globálne vzdelávanie, medzikultúrna facilitácia či európska divočina.

SLOVENSKÁ NADÁCIA PRE UNICEF

www.unicef.sk

O nás

Slovenská nadácia pre UNICEF je jedným z 33 národných výborov UNICEF. Naším poslaním je prispieť k tomu, aby mohli najviac ohrozené deti kdekoľvek vo svete prežiť, boli zdravé, mali zabezpečenú výživu, prístup k pitnej vode, základné vzdelanie, ochranu pred násilím a tiež príležitosť naplniť v živote svoj potenciál.

Filip Mroč

koordinátor pre školy,
fmroc@unicef.sk, skoly@unicef.sk,
+421 918 795 576

Naše tipy

- 13** Zaregistrujte školu do programu **Škola priateľská k deťom** – zvolte si videomateriály a prednášky z terénnej práce UNICEF v rôznych oblastiach, ako šport, vzdelávanie, film, divadlo, a ich využitie v pomoci. Program zoznámi žiakov s témami humanitárnej pomoci, životmi detí zasiahnutými humanitnou krízou a cieľmi udržateľného rozvoja.
- 14** Dobrovoľnícky program **UNICEF Junior Ambasádor** – možnosť pre mladých pomôcť UNICEF ako Vzdelávači, Influenceri či Kampaniari. Prostredníctvom vzdelávacích stretnutí sa študenti dozvedia, ako funguje koordinácia OSN počas humanitárnej krízy v sektoroch ako vzdelávanie, zdravotníctvo, voda, sanitácia, hygiena, a ako môžu pomáhať manažéri, herci, športovci, účtovníci.

ACADEMIA NOVA

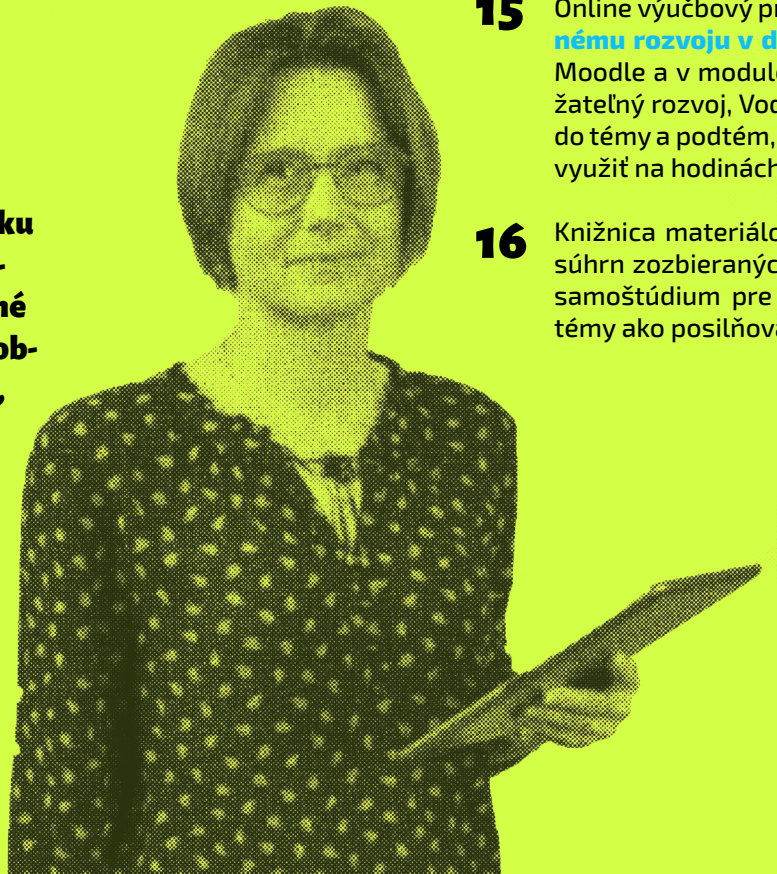
www.ainova.sk

O nás

AINova je občianske združenie, ktoré sa od roku 1996 venuje celoživotnému vzdelávaniu/vzdelávaniu dospelých, osвете a výskumu. Základné piliere našich aktivít sú kultúrne dedičstvo, dobre spravovaná spoločnosť, aktívne občianstvo, demokracia a udržateľný rozvoj.

Marta Jendeková

členka vedenia AINova,
školička a projektová manažérka
marta.jendekova@ainova.sk,
+421903 418 678

Naše tipy

- 15** Online výučbový program na platforme Moodle – **Vzdelávanie k udržateľnému rozvoju v dunajskom regióne**. Prihláste sa ako hosť na platformu Moodle a v moduloch Dunaj – rieka zjednotenej Európy, Čo znamená udržateľný rozvoj, Voda, Klimatické zmeny, Udržateľná spotreba nájdete úvod do témy a podtém, cvičenia, kontrolné cvičenia i ďalšie zdroje, ktoré môžete využiť na hodinách rôznych predmetov.
- 16** Knižnica materiálov – **Škola demokracie** – v sekcii Klub učiteľov nájdete súhrn zozbieraných rozmanitých vzdelávacích metodík a aj materiálov na samoštúdium pre učiteľov od rôznych autorov. Môže pomôcť obsiahnuť témy ako posilňovanie demokracie, ľudské práva a európske hodnoty.

ROOTS & SHOOTS

www.greenfoundation.eu

O nás

GREEN FOUNDATION pomáha pripravovať spoločnosť na Slovensku a v strednej Európe na civilizačnú výzvu vyvolanú nástupom nových technológií a ekologickými zmenami na planéte, ktorá má čím ďalej tým väčší dopad na naše životy.

Martina Urbanová

lektorka programu,
martina.urbanova@greenfoundation.eu,
+421 915 030 935

Naše tipy

- 17** Zapojenie sa do programu **Roots & Shoots Slovakia** – globálny facilitovaný vzdelávací program, kde žiaci ZŠ a SŠ majú možnosť meniť miestne komunity, a pritom prispieť k plneniu cieľov udržateľného rozvoja (Agenda 2030). Žiacky tím prechádza procesom identifikácie problémov v komunite, navrhovania riešení, komunikácie so samosprávou, tvorby projektového zámeru a následne jeho obhajoby pred odbornou komisiou, po ktorej môže získať finančný grant 400 € na samotnú realizáciu projektu.

SLOVENSKÉ CENTRUM PRE KOMUNIKÁCIU A ROZVOJ, N.O.

www.sccd-sk.org

O nás

Nezisková organizácia sa zameriava na poskytovanie odborných služieb predovšetkým v oblasti rozvojovej spolupráce a globálneho vzdelávania.

Klára Tóthová

projektová manažérka,
info@sccd-sk.org, tothova@sccd-sk.org,
+421 948 255 152,

Naše tipy

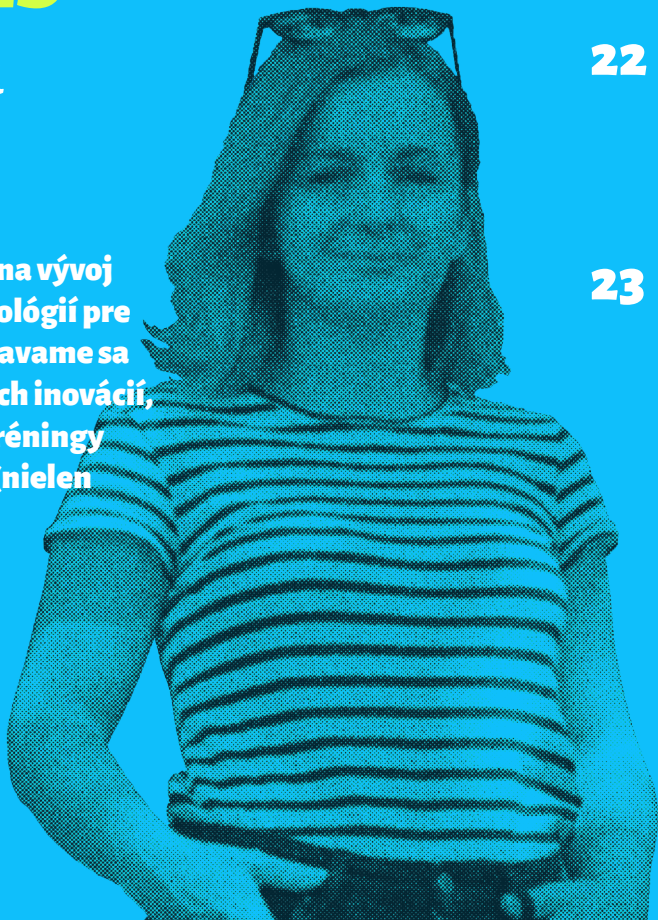
- 18** E-learningový kurz **Dobré mesto pre život** – súbor aktivít k téme udržateľného bývania pre formálne aj neformálne vzdelávanie. Je určený pre učiteľov stredných škôl a mládežníckych vedúcich. Kľúčovými témami sú udržateľné budovy a udržateľné mestá, súvisiace politické opatrenia a SDGs, najmä SDG 11 „Udržateľné mestá a komunity“ a SDG 13 „Ochrana klímy“.
- 19** Súbor vzdelávacích a praktických materiálov pre učiteľov **Rovnoprávne školy** – o dodržiavaní rodovej rovnosti, eliminácii diskriminácie, šikanovania a iných podôb narušenia ľudských práv na školách. Hlavným nástrojom je vytvorenie Charty (značky) rodovej rovnosti na základných a stredných školách (SDG 5).
- 20** Súťaž z novodobej histórie pre študentov stredných škôl **Eustory** – hlavným cieľom je podpora vzájomného porozumenia a tolerancie medzi mladými ľuďmi prostredníctvom poznania histórie svojej krajiny a regiónu. Súťaž vedie k aktívnemu občianstvu a kritickému mysleniu.
- 21** Online vzdelávacia hra pre mládež **Klimaster** – hráč pomocou otázok a odpovedí o svojom každodennom živote spočíta, koľko Zemi pre svoj život potrebuje a zistí svoju ekologickú stopu. Na záver sa zoznámi s tipmi, ako môže zmeniť svoje správanie a prispieť k zmierneniu zmeny klímy.

IMPACT GAMES

www.impactgames.eu

O nás

Impact Games je inováčná platforma na vývoj hier a využívanie gamifikácie a technológií pre pozitívny spoločenský dopad. Zameriavame sa na vývoj vzdelávacích hier a digitálnych inovácií, organizáciu workshopov pre školy a tréningy pedagógov so záujmom o využívanie (nielen našich) hier na vyučovaní.

Naše tipy

- 22** Digitálna hra **Aaronova dilema** je pomôcka pre učiteľov občianskej náuky, dejepisu, geografie a etickej výchovy na uchopenie témy migrácie, utečectva a ľudských práv. Hra umožňuje hráčovi „prežiť“ príbeh sýrskeho mladíka Aarona, opúšťajúceho svoj domov z dôvodu konfliktu v jeho rodnej krajine. Na stiahnutie zadarmo na **Google Play** a **App Store**. K dispozícii sú aj **metodické materiály** pre učiteľov na prácu s hrou.
- 23** Kartová spoločenská hra **Follow me** (pracovný názov) je venovaná témam dezinformácií a hoaxov. Cieľom hry (v spojení s metodickými materiálmi) je budovanie kritického myslenia a mediálnej gramotnosti mládeže. Momentálne je vo vývoji a jej prvá verzia bude dostupná na jeseň 2021. V prípade záujmu o hru nám neváhajte napísať.

Veronika Golianová

Spoluzakladateľka Impact Games,
vero.golianova@impactgames.eu,
jakub.zaludko@impactgames.eu,
+421 915 817 152

NADÁCIA MILANA ŠIMEČKU

www.nadaciamilanasimecku.sk

O nás

**Od roku 1991 kombinujeme víziu
s drobnou prácou a pomáhame
tým, na ktorých sa zabúda.**

Andrej Návojský

lektor a metodik v programe vzdelávanie,
andrej@nadaciams.sk,
+421 902 106 242

Naše tipy

- 24** Navštívte festival **[fjúžn]** – od roku 2005 multižánrový festival zameraný na cudzincov a cudzinky medzi nami. Počas ôsmich festivalových dní sa uskutočňujú koncerty, výstavy, divadelné hry, diskusie, vedomostný kvíz, tanec, film, športové či komunitné aktivity, ktoré ukazujú rozmanité stránky cudzincov a Slovenska.
- 25** Inšpirujte sa evaluačnými prípadovými štúdiami na portáli **Vedieť nestačí** – v rámci výsledkov projektu Globpost nájdete päť prípadových štúdií o zmene postojov študentov a študentiek vysokej školy ku globálnym témam vďaka globálnemu vzdelávaniu.
- 26** Medzinárodný vzdelávací portál **Stories that move** – obsahuje autentické príbehy a skúsenosti mladých ľudí o predsudkoch a rôznych formách diskriminácie. Obsahuje online zdroje pre študentov aj nástroje pre pedagógov, ako tieto citlivé témy priniesť do vzdelávania na škole.

ERKO

www.erko.sk

O nás

eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí je detská organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou. Základom činnosti hnutia je pravidelná mimoškolská práca s deťmi v malých spoločenstvách – na strestkách. Program eRka zabezpečujú vyškolení dobrovoľníci. Založené v roku 1990, združuje viac ako 6 000 členov.

Naše tipy

- 27** Rozvojový program **Dobrá novina** – vianočná kolednícka akcia eRka, spravádaná zbierkou pre projektových partnerov z regiónu Východnej Afriky. Koledovanie detí od 24. 12 do 6. 1. zachováva kolednícku tradíciu na Slovensku a dáva deťom možnosť aktívne realizovať skutok solidarity. Každý rok sa aj formou metodických materiálov predstavuje jedna ťažisková krajina a konkrétny podporovaný projekt (napr. Uganda) – deti sa hrovou formou zoznamujú s krajinou, jej prírodou a príbehmi miestnych ľudí, najmä rovesníkmi. Metodické materiály sú dostupné online alebo zaslané priamo prihláseným farnostiam/skupinám.

Dobrá novina

dn@erko.sk,
+421 908 183 410

FAIRTRADE ČESKO A SLOVENSKO

www.fairtrade-slovensko.sk

O nás

Sme nezisková organizácia, ktorá sa ako súčasť Fairtrade International venuje podpore myšlienky fair trade, teda spravodlivého obchodu v našom regióne a súvisiacim ľudskoprávnym a environmentálnym témam. Venujeme sa podpore pestovateľov globálneho Juhu, osvete certifikácie Fairtrade, organizujeme komunitné udalosti, pripravujeme informačné a vzdelávacie materiály, dokumentárne filmy, výstavy.

Naše tipy

- 28** Balíček **vzdelávacích materiálov o Fairtrade** – 8 vzdelávacích lekcí približujúcich životy pestovateľov využívajú dokumentárny film ocenený na festivale Agrofilm, vzdelávaciu hru, výstavu a rolovú hru. Venujú sa témam ako kakao, banány, ochrana dažďového pralesa, životné podmienky pestovateľov a články globálneho dodávateľského reťazca.
- 29** Celorepublikové udalosti: **Výstava na stromoch** – umiestnite v parku alebo na škole výstavu o pestovaní kakaa alebo bavlny v rámci októbrovej akcie na podporu dôstojnej práce a **Férové raňajky** – zorganizujte komunitný piknik na podporu lokálnych aj globálnych pestovateľov v máji na Svetový deň spravodlivého obchodu.
- 30** Brožúra **Informujeme o svete** – pomôcka v prípade organizovania samostatných osvetových podujatí. Nabáda k uvažovaniu nielen o samotnej téme akcie a vplyve, ale aj o hodnotovom rámci, ktorý svojou akciou komunikujeme navonok.

Lukáš Bulko

koordinátor osvetových aktivít na Slovensku,
lukas.bulko@fairtrade-slovensko.sk,
+421 902 727 117

PARTNERI

FAIRTRADE
ČESKO a SLOVENSKO